

Milan Pirker

A IV. Nemzetközi Művésztelep Szentgotthárdon

Az idén augusztusban immár negyedszer megrendezett művésztelep olyan szerveződésnek számít, amelyet megillet a hagyományos jelző. A négy év során kikristályosodott a rendezvény koncepciója, és már elegendő műtárgy áll rendelkezésre ahhoz, hogy olyan gyűjteményről beszéljünk, amely nem csak helyi értelemben, de magasabb, regionális és nemzetközi szinten is jelentős. A határok nélküli Európa ebben a térségben már sokkal korábban létezett, mint Magyarország és Szlovénia kapcsolódása az Európai Unióhoz. Most, hogy a belépés már formálisan is megtörtént, beteljesülni látszanak az ilyen és hasonló jellegű rendezvények szervezőinek víziói, és szélesebb kontextusban is igazolást nyernek. A Pannon-medencét évszázadok óta a nemzetek, nemzetiségek, emberek, gazdasági és szellemi szükségletek, érdekek összefonódása jellemezte. Érdekes, hogy a kultúra és a művészet képviselői ezt a tényleges összetartozást már a politika előtt megérezték, és azt kellő formában, mint a Szentgotthárdi Nemzetközi Művésztelep, intézményesítették.

A több mint százéves hagyománnyal rendelkező művésztelepek eredeti funkciója és szerepe a modern világban sok tekintetben megváltozott, de továbbra is fennáll az elsődleges cél: festők, szobrászok, keramikusok társulása az egyik oldalon, és elismert alkotók műveinek létrejötte a másik oldalon.

A művésztelepek némelyikén a téma előre adott, néhányon pedig, mint a szentgotthárdi művésztelep is, teljesen szabadon választott, és a szerző vágyaitól és ráhangolódásától függ. Jelen vannak a legkülönbözőbb elképzelések, a klasszikus tájképfestéstől az expresszív, nonfiguratív ábrázolásig. Mindenek ellenére az együttlétek nem veszítették el értelmüket.

A különböző műfajban alkotó művészek, akik első látásra szinte ellentétben állnak egymással, a művésztelep színhelyének, Szentgotthárdnak és vidékének új szellemi és művészeti energiát kölcsönöztek. Maguk pedig társaikkal és az új környezettel való intenzív kapcsolat során új formát és minőséget nyertek.

Az alkotók többé már nem a pannon síkság, a különleges vidék és a rurális életmód hű feljegyzői, hanem a környezeti érték egyfajta közvetítőivé váltak, új impulzusokat teremtve, új kreatív energiákat mozgósítva, új távlatokat tárva fel, a még meg nem valósított elemekre koncentrálnak munkájukban. Megszülettek a Szentgotthárdot és vidékét ábrázoló valóság-hű alkotások. Megszülettek azon lelkiállapot festői feljegyzései, amelyek a művészeknek a közösséggel való kapcsolatteremtéséből alakultak ki, azon ötletek tárgyasulái, amelyek a művészek inspiratív közösségében jöhetnek létre. Megszülettek a vidék és a táj álombeli ábrázolásai, amelyek talán még pontosabb dokumentumai az időnek és helynek, amelyben keletkeztek, mint a még olyan hű és pontos fotorealisztikus életképek.

A szentgotthárdi művésztelepen négy év alatt így már gazdag műalkotás-gyűjtemény keletkezett, amely az idők folyamán egyre gyarapszik, és a következő nemzedékeknek dokumentumként is szolgál. Tanúskodik a vidék szellemi történelméről, az itt élő emberekről, a művészettel szembeni nyitottságukról, valamint a különböző művészeti irányzatok alkotóiról, akik itt kedves fogadtatásra és kellemes alkotó-körülményekre bukkantak. Az idejű művek is igazolták a várakozásokat.

Jasna Merku festőművésznő Triesztből, lágy színeivel (rózsaszín, zöld) és motívumaival („Mennyei rózsza” ciklus) a gyengéd, „nőies” festészet képviselője. Az informel nyilvánvaló hatása ellenére, amely a színrétegek tapinthatóságára és a vászonra ragasztott papírra fekteti a hangsúlyt, még mindig a női lélek és kéz gyengéd, meditatív megnyilatkozásán van a hangsúly.

Honfitársnője, Katerina Kalc, ugyancsak Triesztből, hagyományos olajképeivel a mediterrán festészet fő attribútumainak a lekötölezettje. A víz és a fény azon reflexeit viszi vászonra, amelyek sajátos, különleges hangulatot árasztanak. Még mindig a tájképfestészet ez, de már magán viseli a modernizmus és postmatissze-i ábrázolásmód nemes tapasztalatait.

Király Ferenc: Érintés – fa

Katerina Kalc: Halastó (olaj, vászon)

Király Ferenc Lendváról, a művésztelep állandó résztvevője és rangidőse. Ő az egyetlen szobrász a művésztelepen. Jelen műve, amely az Érintés címet viseli, tipikus képviselője az érzékiséggel és erotikával teli plasztikának. A stilizált férfi-női test egymásba indázódása az élet, az érzékiség költészetéről mesél, felhasználva a fa nemes, végsőkig letisztult formáit.

Goce Kalajdziski, Szlovéniában élő macedón festőművész néhány olyan művet alkotott, amely ciklusba rendeződik, és a „struktúrák” nevet kapta. A festőre a rendkívüli sokszínűség jellemző, képein az elsődleges festészeti anyagokon és gazdag színrétegeken kívül a természetből is átvesz néhány kész formát és anyagot. A föld, homok, kavics, fadarabok azok, melyeket a szerző bekapcsol festménye kompozíciójába. A természeti elemek a mű szerves részévé avatódnak, taktilitásuk új dimenzióval gazdagítja a felületet.

Simon János festő Sárospályáról, lezonit lemezre festett akrilljeivel, a föld színárnyalataival, különös, neoimpreszionista hatásokat próbál elérni. Festményei A megtalált város, Impresszió városra és Mediterrán, még ha akrill festmények is, különleges titokzatosság és légiesség látszatát keltik, amit egyébként a festők az akvarell-technikával tudnak elérni. Ezek az ősi formációk, egymásba olvadó építmények szilüettjei, elvágódásról, orientális álmvilágról, misztikus élményekről adnak hírt.

Göntér Endre Muraszombatról, a végtelen sztyeppék és síkságok festője. Az izzó, barnás-vörös színek apokaliptikus asszociációkat keltenek, és az egyébként sík felületen elhelyezett függőleges vonaljai emberi intervencióra utalnak, de egyben az ember távollétét is regisztrálják. Az emberét, aki már távozott, nyomot hagyva maga után, amelyről nem tudni, hogy maradandó lesz-e, és új erényeket hoz-e a világnak, vagy csupán posztapokaliptikus rombolást.

Csuta György festő Békéscsabáról, papírra festett akrilljaival különös organizmusokat alkot, egyfajta keleties képleteket, titokzatos formulákat, amelyeket a lettrizmus által szimbolikus elbeszélésekké változtat, és melyek sokszínűségükkel az egyik oldalon, valamint többértelműségükkel, meghatározhatatlanságukkal a másik oldalon, egyfajta homályos és ismeretlen összeesküvés hatását keltik.

Rudi Benétik festő az ausztriai Globasnitz-ből, minimális festészeti eszközökkel modern képzőművészeti üzeneteket alkot. A látszólag egyszerű

fekete-fehér kompozícióba különleges színfoltokat hord fel. Nagyon kimérten adagolja a rózsaszínt, zöldet, barnát és a kék színfoltokat. Különböző fragmentumokból, maradékokból a kollázs új, különleges, festőien megalapozott világát rakja össze.

Györfi András festő Budapestről, a szentgotthárdi művésztelepen szereplő képzőművészek között egyedüli képviselője a figurális művészetnek. Ez egy fantasztikus, látomásos, szürrealisztikus figurativitás, ahol az alakok a szerző vonásait viselik magukon. Ezáltal a festményeknek különös (ön)iróniát kölcsönöz, a nézők elé pedig enigmatikusan ívelt, többértelmű szerves alakzatokat, szerkezeteket tár, teli rejtett, néha szinte félrevezető szimbólumokkal.

A 2005-ös évi IV. Művésztelep Szentgotthárdon egészében teljesítette kitűzött célját. A két ország, Szlovénia és Magyarország peremvidéke a festőknek és szobrászoknak kiindulópontul és inspirációul szolgált az alkotáshoz, egyben pedig jól felszerelt műhelyt biztosított számukra. És éppen ebben rejlik a lényeg: ez az azilum kiváló feltételeket nyújtott a résztvevőknek elképzeléseik megvalósításához. Az itt született festmények és szobrok pedig majd szellemi azilumot jelentenek a nézőknek, amelyben nyugalmat lelhetnek a mindennapok zaklatásai elől.

(Szentgotthárd, Szlovén Kulturális és Információs Központ, november 14- november 31.)

(Szlovénról fordította Bence Utrosa Gabriella)

Goce Kalajdziski: Reggel
(akrill, vászon)